



EXTERN KVALITETSGRANSKNING av specialiseringstjänstgöring

Centralsjukhuset Karlstad

Klinik

Ortopedi

Specialitet

2021-05-20 – 2021-05-21

Datum

Karlstad

Ort

Birgitta Ekstrand och Roger Skogman

Inspektörer

Styrkor

- ST-läkarna upplever att det finns en god arbetsmiljö och ett bra diskussionsklimat. Bemanningen är god och jourbördan är därmed rimlig. Samtliga ST-läkare upplever att de får bra respons och stöd vid frågor och problemställningar.
- Kliniken har lätt att rekrytera nya medarbetare. Den fysiska arbetsmiljön bedöms som bra, så gott som samtliga läkare har egna arbetsplatser.
- Varierat arbetsschema läggs av uppskattad läkarchef
- En ny och uppskattad studierektor har nyligen tillsatts och har påbörjat ett arbete med att uppdatera styrdokument, ST-kontrakt med mera. Stor enighet om att detta är en klar och värdefull förbättring
- Inom ett par sektioner finns välfungerande, tydlig struktur för kunskapskrav och utvärdering efter avslutad placering, detta är mycket uppskattat

Svagheter

- Det saknas en strategi för hur ST-läkarens tjänstgöring skall vara upplagd och utvärderas vid varje enskild sektion förutom Hand- och Fotsektionen. Detta har efterfrågats av samtliga intervjuade ST-läkare och framkommer även med tydlighet ur enkätsvaren. Förväntningar på förhandskunskap, genomförandet samt utvärderingen av placeringen kan förbättras på de sektioner som inte nämnts.
- Kulturen beskrivs generellt som god, ibland kan dock en något för rå jargong ha en hämmande inverkan och därmed påverka arbetsmiljön negativt. Här behövs ett aktivt arbete förbättringsarbete.
- Kommande utmaning att tillgodose utbildning för det stora antal ST-läkare som är anställda ungefär samtidigt
- Inom den elektiva protesverksamheten föreligger obalans mellan produktionskrav och utbildningsbehov

Förbättringspotential

- Sturerektor bör ha skriftlig uppdragsbeskrivning och mandat tydliggöras.
- ST-kontrakt och individuell utbildningsplan bör finnas för samtliga ST-läkare med regelbunden uppföljning och utvärdering av densamma.
- Struktur för tydliga kunskapsmål efterfrågas för samtliga sektionsplaceringar. Uppföljning och utvärdering av dessa mål bör också göras kontinuerligt.
- Inom den elektiva protesverksamheten föreligger obalans mellan produktionskrav och utbildningsbehov. Måluppfyllelse för höftprosteskirurgi är ett krav
- Utvärdering med återkoppling av ledarskapsförmåga behöver göras mer systematiskt
- Vetenskapliga dragningar och diskussioner kring svåra patientfall bör finnas med större regelbundenhet än i dagsläget

STRUKTUR

A Verksamheten

Ortopedkliniken bedriver verksamhet på sjukhusen i Karlstad och Arvika. Patientunderlaget är brett och varierat vilket ger förutsättningar för en bred ST-utbildning. Randning i anestesi görs på eget sjukhus. Extern randning förekommer inom barn- och ryggortopedi samt inom handkirurgi. Det finns en stor flexibilitet för att tillgodose ST-läkarnas egna önskemål gällande randutbildning

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur specialiseringstjänstgöringen ska genomföras finns.
- Skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur specialiseringstjänstgöringen ska utvärderas finns.
- Tjänstgöringen är tillräckligt allsidig.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

B Medarbetarstab och interna kompetenser

Kliniken är väl bemannad, specialistkompetens finns inom samtliga subspecialiteter. Cirka fyrtio läkare är anställda på kliniken varav 16 stycken är ST-läkare. Flera specialister inom handkirurgi är också anställda på kliniken. I nuläget är flertalet ST-läkare tidigt i sin utbildning med tjänstgöringstid < två år.

Det saknas vissa personalgrupper inom operationsverksamheten vilket påverkar ST-utbildningen i viss mån.

Föreskrift

- Samtliga huvudansvariga ST-handledare har specialistkompetens i avsedd specialitet.
- Samtliga huvudansvariga ST-handledare har genomgått handledarutbildning.
- Tillgång till specialistkompetent studierektor med handledarutbildning finns.
- Tillräckligt många läkare med relevant specialitet och kompetens finns för att alla ST ska få adekvat handledning.
- Tillräckligt många läkare och andra medarbetare med relevant kompetens finns för att instruktioner ska kunna ges.

Allmänna råd

- Studierektorn har relevant specialistkompetens.

Kvalitetsindikator

- Generella skriftliga instruktioner för ST-handledning finns.
- Regelbundna handledarträffar för ST-handledarna finns.
- Skriftlig uppdragsbeskrivning för SR finns.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

C Lokaler och utrustning

Verksamheten bedrivs i ändamålsenliga lokaler. Expeditioner och arbetsplatser ligger i anslutning till ortopedmottagning och vårdavdelning. På ortopedmottagningen är en sal utrustad för polikliniska operationer, en andra liknande sal kommer sannolikt att färdigställas för samma ändamål. I övrigt finns för verksamheten nödvändig utrustning. De flesta har en egen arbetsplats men expeditionerna är små och trånga. Centraloperation är belägen längre bort från övrig verksamhet.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:



Adekvat utrustning för diagnostik, utredning och behandling finns.

Kvalitetsindikator



ST-läkarna har tillgång till funktionell arbetsplats.



Tillgång till IT-baserade kliniska beslutsstöd, sökbar vetenskaplig databas, stöd från bibliotek eller FoU-enhet finns.

Gradering



A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.



B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.



D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

PROCESS

D Tjänstgöringens uppläggnig

Det finns ett relativt färskt framtaget ST-Kontrakt som beskriver tjänstgöringens upplägg vid sjukhusen i Karlstad och Arvika. Dokumentet har dock ännu ej förankrats i verksamheten fullt ut och knappt hälften har i dagsläget ett aktuellt ST-kontrakt. Samma gäller individuella utbildningsplaner som i begränsad omfattning används av ST-läkarna. Enligt det ovannämnda ST-kontraktet skall dessa planer upprättas tillsammans med handledare (HL) samt studierektor (SR). Samtliga ST-läkare har dock muntligt överenskomna utbildningsplaner.

Under granskningen påvisades brister vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Verksamheten har efter granskningen inkommit med handlingsplan, se bilaga. Graderingen är ändrad till C.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Det finns skriftliga riktlinjer för hur målbeskrivningen ska uttolkas samt styrande dokument för tjänstgöringens upplägg.
- Jourtjänstgöring/beredskap uppfyller kraven i målbeskrivningen.

Föreskrift

- Alla ST-läkare har individuellt utbildningsprogram som utgår från kraven i målbeskrivningen.
- Det individuella utbildningsprogrammet följs regelbundet upp och revideras vid behov i samråd med SR, HL och ST-läkaren.

Allmänna råd

- SR bör utgöra en organisatorisk stödfunktion till verksamhetschef, handledare och ST-läkare.
- SR bör medverka till utarbetning av ST-läkarnas introduktionsprogram.
- SR bör ta del av verksamhetschefens och handledarens bedömning av ST-läkaren.

Kvalitetsindikator

- Alla ST-läkare får introduktion till tjänstgöringen.
- Tillgång till individuella utbildningsprogram och handledning för de leg läkare utan specialistkompetens som arbetar vid enheten med siktet inställt på ST finns.
- Alla ST-läkare har lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter att uppnå målen i mål-beskrivningen oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

E Handledning och uppföljning

Kliniken har påbörjat ett arbete med en revision av utbildningens upplägg som skall harmoniera med Region Värmlands generella direktiv om inläsningstid samt handledning generellt. Det sker årliga specialistkollegium där ST-läkarna värderas men detta sker inte genom på förhand kända metoder som exempelvis medsittning med värderingsmallar.

Under granskningen påvisades brister vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Verksamheten har efter granskningen inkommit med handlingsplan, se bilaga. Graderingen är ändrad till C.

Föreskrift

- Handledningen utgår från det individuella utbildningsprogrammet.
- Det finns en utsedd huvudansvarig handledare för varje ST.
- ST-läkaren har tillgång till handledare under varje utbildningsperiod.
- Fortlöpande bedömning av ST-läkarens kompetensutveckling utifrån målbeskrivningen och utbildningsprogrammet görs under hela ST.
- Kontinuerlig bedömning utförs av verksamhetschef (motsvarande) och huvudsaklig handledare.
- Verksamhetschef (motsvarande) ansvarar för att den kontinuerliga bedömningen dokumenteras.

Allmänna råd

- ST-läkaren bör, utöver handledning, få fortlöpande instruktioner.
- Handledningen är inplanerad i ordinarie tjänstgöringsschema.
- Den huvudansvariga handledaren tjänstgör där ST-läkaren huvudsakligen genomför sin specialiseringstjänstgöring.
- Handledarutbildningen bör omfatta handledning, pedagogik, metoder för bedömning, kommunikation och etik.
- Den fortlöpande bedömningen görs med på förhand kända och överenskomna metoder.
- Påvisade brister i ST-läkarens kompetens leder till en åtgärdsplan.
- Verksamhetschefen eller motsvarande håller regelbundna utvecklingssamtal med ST-läkarna.

Kvalitetsindikator

- ST-läkarnas sidutbildning följs upp.
- Varje enhet har en plan för hur ST-läkare som riskerar hamna i svårighet för att uppnå enskilda delmål, sin professionella utveckling generellt eller av personliga skäl, ska kunna hjälpas.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

F Teoretisk utbildning

ST-läkarna skall enligt det nya ST-kontraktet erbjudas 4 timmar självstudier samt internutbildning per vecka, detta har ännu ej implementerats fullt ut. Den av SOF drivna självstudiekursen Orto-S ingår i kontraktet och de flesta ST-läkarna medverkar i denna.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Teoretiska utbildningsmoment och kurser planeras in i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkarna genomgår den teoretiska utbildning som definieras i det individuella utbildningsprogrammet.

Föreskrift

- SR samordnar ST-läkarnas interna och externa utbildning.

Allmänna råd

- Intern utbildning planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.
- Extern utbildning planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.
- Tid för regelbundna självstudier planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

G Medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete

Det föreligger en tolkning inom Region Värmland att arbeten utförda under grundutbildning som gjorts med vetenskaplig metodik skall vara godkända. En regionövergripande utbildning för ST-läkarna erbjuds dock där vetenskaplig metodik berörs. I kommande utbildningsmål kommer vetenskapligt arbete under grundutbildning att godkännas förutsatt att detta granskas på sedvanligt vis. I en övergång mellan utbildningsprogram kan detta också accepteras. Påtalar dock vikten av att på rätt sätt granska arbetena och säkerställa ST-läkarnas kunskap inom området.

Man har gjort försök att hålla regelbundna "Journal Clubs". Kliniken har i dagsläget en disputerad läkare som inte har möjlighet att handleda samtliga 16 ST-läkare i deras skriftliga individuella arbete.

Föreskrift

- Utbildning erbjuds för att uppnå ett medicinskt vetenskapligt syn- och förhållningssätt.
- Goda förutsättningar finns för genomförande av ett skriftligt individuellt arbete enligt vetenskapliga principer.
- ST-läkarnas kompetens i medicinsk vetenskap bedöms fortlöpande och återkoppling sker.
- ST-läkarna ges möjlighet att utveckla kunskap om och kompetens i kvalitets- och patientsäkerhetsarbete.
- Goda förutsättningar finns för att genomföra, dokumentera och redovisa ett kvalitetsarbete.
- ST-läkarens kompetens i kvalitetsutveckling bedöms fortlöpande och återkoppling sker.

Kvalitetsindikator

- ST-läkares genomförda individuella arbeten publiceras eller presenteras vid vetenskapliga möten.
- Tillgång till ett välfungerande doktorandprogram finns.
- Enheten har regelbundna möten där medarbetare diskuterar och kritiskt granskar vetenskaplig litteratur.
- Minst ett, på enheten utfört, självständigt forskningsprojekt har publicerats i vetenskaplig tidskrift eller presenterats vid vetenskapligt möte de senaste två åren.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

H Ledarskapskompetens och kommunikativ kompetens

Alla ST-läkare deltar i regionövergripande utbildningsprogram som innehåller bland annat juridik, ledarskap och kommunikation (delmål A och B) Dessutom utvecklas kompetensen i samband med falldragningar och andra presentationer samt vid undervisning av medicine studerande och AT-läkare. Kliniken har fått gott betyg av de läkarstuderande som gjort en placering vid kliniken, detta kan betraktas som återkoppling på utförda undervisningsinsatser. Ledarskapskompetens bedöms inte specifikt men mentorskap vid rond- och mottagningsarbete anses fylla denna funktion.

Föreskrift

- ST-läkaren ges förutsättningar att utveckla ledarskapskompetens i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i ledarskapskompetens.
- ST-läkarens kompetens i ledarskap bedöms fortlöpande och med återkoppling.
- ST-läkaren ges förutsättningar att utveckla den kommunikativa kompetensen såväl muntligt som skriftligt i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i kommunikativ kompetens.
- ST-läkarens kommunikativa kompetens bedöms och återkoppling sker.

Allmänna råd

- ST-läkaren bereds möjlighet att undervisa under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att själv handleda under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att delta i inom- eller mellanprofessionell reflektion i grupp.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

Läkarenheten ortopedi Centralsjukhuset KarlstadHandläggare och telefon
Helena Ek, 010-831 60 29Datum
2021-12-16
Ert datum

Vår beteckning

Er beteckning

Åtgärdsplan SPUR

Utarbetad av representanter för ST-läkarna, Anders Karlsson, Mattias Hallgren och Helena Ek

Generella kommentarer

- En skriftlig uppdragsbeskrivning för studierektorn är utarbetad och under implementering.
- Att alla ST-läkare har ett giltigt ST-kontrakt och individuell utbildningsplan kommer följas upp under våren 2022.
- Varje sektion är ålagd att utarbeta en plan för hur där placerade ST-läkare skall uppnå kraven i målbeskrivningen under sin placeringstid. ST-läkarna har fått personliga sektionshandledare som skall följa ST-läkarens kunskapsutveckling. Då halva tiden har förlöpt av sektionsplaceringen (normalt vid ca 2.5 månaders tid) görs en utvärdering och vid behov sätts åtgärder in för att målen skall uppnås.
- Förändringar har skett vid den elektiva protesverksamheten vid Arvika sjukhus, bland annat har utbildning satts i fokus en dag i veckan, och den ST-läkare som är placerad där den här terminen har med råge uppnått målen för placeringen.
- Schemajusteringar kommer möjliggöra att en morgon i veckan avsätts för granskning av vetenskapliga artiklar, kursreferat mm. Hitintills har detta bara varit tillgängligt för ST-läkarna men from februari 2022 kommer alla läkare vid kliniken ha möjlighet att delta.

Struktur – godkänt

Lokaler och utrustning – godkänt

Process

- Då det individuella utbildningsprogrammet kontrolleras under våren kommer det vara lättare att stämma av gentemot målbeskrivningen. I och med att vi är en klinik med sektionsindelning kommer varje enskild ST-läkares plan att vara beroende av sina kollegors placeringar så att vi får en god utbildningsmiljö vid varje sektion. Studierektor, schemaansvariga och läkarchef ser kontinuerligt över fördelningen av ST-läkare och tillser så alla får möjlighet att uppnå målbeskrivningen, men någon långtgående planering enskilt utöver den översiktsplan som ovanstående grupp gör är inte någon idé att utarbeta. I princip utgör den bifogade Excel filen med varje ST-läkares uppnådda mål och långsiktiga planering en utbildningsplan. Obligatoriska kurser nekas ej men är svåra att detaljplanera då platstillgången är osäker.
- Vid kliniken tjänstgör för närvarande inga legitimerade läkare utan ST-tjänst. Om vi anställer dito kommer de naturligtvis få handledare och utbildning jämförbart med en ST.

Handledning och uppföljning

- Angående handledningens förankring i det individuella utbildningsprogrammet, se ovan.
- Förutom ett enskilt individuellt utbildningsprogram finns vid kliniken en gemensam delad Excel fil som innehåller dels en långsiktig plan för alla ST-läkares placeringar, dels ett blad för varje ST-läkare där hen dokumenterar uppnådda utbildningsmål i en checklista. Härigenom kan såväl verksamhetschef, ST-läkaren själv och handledaren på ett enkelt sätt tillse att eftersträvade mål nås under varje placering.
- Handledning planeras in i schemat redan nu. ST-läkare och handledare kommer överens om när handledningen skall ske under kommande schemaperiod och lämnar önskemålet till schemaläggarna.
- Redan infört är att ST-läkaren i halvtid och i slutet av sin tjänstgöring gör en s.k. 360-gradersanalys. Vi kommer också införa att ST-läkaren gör en s.k. mini-cex under varje placering.
- I praktiken finns en plan för hur kliniken hanterar ST-läkare som av olika skäl har svårt att uppnå målen. ST-läkaren, läkarchefen, studierektor och handledare går igenom situationen och vilka insatser som behövs. Därefter görs individuella anpassningar av schemat. Åtgärdernas effekt utvärderas efter en bestämd tid och planen revideras vid behov. Detta har hittills varit en framgångsrik väg, som kan befästas i ett dokument.

Medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete

- Genom ovan nämnda schemaförändringar kommer större möjlighet erbjudas för ST-läkarna att presentera sina vetenskapliga arbeten för hela kliniken.
- Genom samarbete med Örebro Universitetssjukhus finns goda möjligheter att bedriva forskning och vi har för närvarande två läkare anslutna till doktorandprogram där.

Ledarskap

- ST-läkarna undervisar AT-läkare samt läkarkandidater regelbundet, tillgång till handledning finns alltid.
- ST-läkarna handleder regelbundet läkarkandidater till exempel vid återbesöksmottagningar, där det hela tiden finns tillgång till en specialistutbildad mentor.
- Regionen har nu startat upp Balint-grupper där alla ST-läkare är inbjudna att delta.